

AKADÉMIA KLASICKEJ EKONÓMIE 2007

Fenomén Hazlitt ako možný implement v podmienkach našej krajiny

Téma:

**Význam myšlienok predstaviteľa klasickej liberálnej ekonómie pre Slovensko
v roku 2007**

Roman Kamenský

7.11.2007

„Keď Alexander Veľký navštívil v Korinte filozofa Diogena a spýtal sa ho, akú láskavosť by mu mohol prekázať, Diogenes vraj kludne odpovedal: 'Ustúp mi zo slnka!' Ustúpiť zo slnka, to by mal každý občan žiadať od svojej vlády.“¹

Aj týmto citátom prezentoval slávny a očami mnohých odborníkov uznávaný liberálny ekonóm Henry Hazlitt svoj bestseller „Ekonómia v jednej lekcii“. Jednoduchou a zrozumiteľnou formou svojich názorov sa snaží poukázať na základné poznatky o fungovaní zdravej ekonomickej teórie. Sám pritom racionálnym spôsobom poukazuje na teóriu rakúskej školy ako východisko tvorby a chápania efektívne fungujúcej ekonomiky s dlhodobou udržateľným rozvojom.

Pokúsme sa aplikovať a rozobrať aspoň dva zhrnuté Hazlittove ekonomické poznatky – vládnu reguláciu cien a zákon o minimálnej mzde.

Vládna regulácia cien

Prečo existuje nepochopenie príčin rastu cien? Hlavnou skutočnou príčinou rastu cien, ako takých, je nedostatok statkov, resp. tovarov a služieb alebo na druhej strane prebytok peňazí. Zákomom stanovené cenové stropy nie sú však liekom ani na jednu z nich. Bohužiaľ, tento nedostatok sa iba prehľbuje. Rovnako ako dlhotrvajúce plány na zvyšovanie cien „protekčných“ tovarov sú dôsledkom transformovania záujmov bezprostredne postihnutých výrobcov a postupnej straty záujmov konkrétnych spotrebiteľov, čiže vysegmentovaných zákazníkov, tak aj vládne nariadenia a príkazy na udržanie cien na nízkej úrovni sú dôsledkom sledovania výhradne krátkodobých záujmov občanov ako spotrebiteľov a postupného znižovania ich záujmov ako výrobcov. Vládna podpora týchto opatrení pramení z podobného chaotického zmätenia a demagógie verejnosti. Občania nechcú platiť viac trebárs viac za potraviny každodennej spotreby alebo topánky, nájom a podobne. Akonáhle cena niektorého z týchto predmetov stúpne nad úroveň svojej pôvodnej ceny, zákazník sa logicky zarazí.

Avšak vezmime si na druhej strane taký výrobok, ktorý by sám občan vyrábala, t.j. bol by v pozícii tvorcu ceny. Tu si logicky uvedomuje a predkladá dôvody rastu ceny svojho vyrábaného a neskôr ponúkaného statku. Vždy a neustále si bude argumentovať o svojom podnikaní ako o výnimke. Pritom postupne vidí nespravodlivosť v udržiavaní nízkej ceny tohoto výrobku. A tak ako výrobca chce lobať za zvýšenie ceny svojho výrobku, tak aj každý pracujúci chce vyššiu mzdu. Každý môže ako výrobca postrehnúť, že vládna regulácia cien obmedzuje výrobu v jeho odvetví. Mnoho ľudí ale odmieta pokladať tento fakt za všeobecný, pretože znamená, že zákonite bude musieť platiť viac za výrobky od ostatných výrobcov.

Jednoducho povedané, každý z nás predstavuje špecifickú ekonomickú osobnosť, teda osobnosť viacerých tvárí. Všetci sme výrobcovia, zákazníci a aj daňoví poplatníci. Opatrenia, ktoré obhajujeme, sa zákonite odvíjajú od našej aktuálnej pozície, v ktorej sa nachádzame. Ako výrobca si želá rapidný rast inflácie, ako spotrebiteľ si želá fixáciu cenových stropov. Ako spotrebiteľ môže obhajovať možné dotácie, ako daňový poplatník bude odmietať za ne zaplatiť. Každý občan má sklon k domnienke, že môže využiť vládnu politiku tak, aby mal prospech z rastu ceny svojho vlastného výrobku, zatiaľ, čo ceny

---

¹ Hazlitt, Henry: Ekonomie v jedné lekcii. Liberální institut, Praha 2005. ISBN 80-86851-18-4, s. 177.

všetkých ostatných produktov budú zákonom regulované a udržiavané na nízkej úrovni. Zároveň môže mať každý človek ako spotrebiteľ prospech z regulácie cien. Avšak zisky, ktoré sa tvoria a vyplývajú z tejto politickej manipulácie s cenami, budú postupne stratami nielen vyvažované, ale dokonca budú týmito stratami dokonca presiahnuté, pretože vládna regulácia cien výrazne obmedzuje zamestnanosť a postupom času demotivuje a odrádza od každoného produktívneho úsilia občanov.

Minimálna mzda

Zákon o minimálnej mzde je v krátkosti povedané iba akousi neúplným a nedokončeným nástrojom proti negatívu súčasných nízkych miezd. Teda čím väčšie vytýčené ciele tento zákon má a čím väčší je počet pracujúcich zamestnancov, ktorí sa snažia týmto opatrením kryť, tým väčšie škodlivé a ničivejšie dôsledky budú rezonovať v blízkej budúcnosti. Postupne sa dostávame do absurdného mýtu súčasnosti, ktorý je spájaný so zvyšovaním minimálnej mzdy. Musíme mať v tomto prípade vždy na mysli problémy, ktoré zákonite a priamoúmerne vzniknú s výrazným rastom nezamestnanosti.

Podľa môjho názoru, ktorý som si postupne dotvoril a utvrdil, by bolo teda efektívne a udržateľné zvýšenie miezd vyriešené zvýšením krajnej, resp. vedľajšej produktivity práce. Môžeme to dosiahnuť zvyšovaním efektívnosti a pracovitosti zamestnancov, zvyšovaním akumulácie kapitálu či postupným vzdelávaním a zaškolením zamestnancov. Takže čím viac jednotlivý zamestnanc, resp. robotník vyprodukuje, tým viac môžeme očakávať zvýšenie bohatstva celej spoločnosti. Čím viac vytvorí, tým väčšiu hodnotu budú jeho služby mať logicky pre konečného spotrebiteľa, a teda aj pre zamestnávateľa. Čím väčšia bude jeho hodnota pre zamestnávateľa, tým vyššiu mzdu dostane. Celkovým výstupom bude zároveň znižovanie nezamestnanosti.

Stereotypné a povrchné vnímanie týchto, ako aj iných poznatkov, môže prinajmenšom priniesť škodlivé a negatívne dopady pre konečných spotrebiteľov a občanov.

Zvláštnosťou, ba dokonca až jedinečnosťou zostáva fakt o neustálej aktuálnosti získaných poznatkov Henryho Hazlitta, ktoré, neustále vyvracujú dennodenné mýty a omyly predstaviteľov štátu o bezproblémovej pripravenosti väčšiny reformných krokov a opatrení. Kiež by sa poučili na svojich nepodložených argumentoch a pretrvávajúch omyloch. Uvidíme...

LITERATÚRA

Hazlitt, Henry: *Ekonomie v jedné lekci*. Liberální institut, Praha 2005.